

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 26 febr. 1892, kl. 12 midd.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser rörande upprättandet af förslag till klockare- och organisttjänst.

Till lagutskottets handläggning har Andra Kammaren hänvisat två särskilda inom kammaren väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser rörande upprättandet af förslag till klockare- och organistbefattning. Öfver dessa motioner, hvilka afgifvits, den ena, n:o 76, af herr *O. W. Redelius* och den andra, n:o 99, af herr *Emil Hammarlund*, får utskottet härmed i ett sammanhang afgifva utlåtande.

I sin ofvan nämnda motion erinrar herr *Redelius*, huru som gällande folkskolestadga den 20 januari 1882 i § 19 mom. 5 föreskrifver, att förslag till ledig folkskoleläraretjänst skall upprättas af skolrådet, medan enligt förordningen den 6 december 1878 upprättandet af förslag till ledig organist- och klockaretjänst tillkommer kyrkoherde ensam. För den händelse nu klockaretjänst, äfvensom organist- och kyrkosångarebefattning, förenades med folkskoleläraretjänst, kunde det, enligt motionärens förmenande, ifrågasättas:

a) om kyrkoherdes åliggande att upprätta förslag till klockare- och organistbefattningar och kyrkosångaretjänst utan vidare kan i antydda fall lagligen öfverflyttas på skolrådet;

b) huru betygen om kunskaper i orgel- och pianospelning, kyrkosång m. m. enligt kongl. kungörelsen den 8 december 1881 skola mätas med

betygen om de kunskaper och färdigheter, hvarom folkskolestadgan lemna föreskrifter;

c) huru upprättadt *förslag* till *förenade* klockare- och folkskolelärare-tjenster skall kunna öfverklagas eller vinna laga kraft, då besvärstiden för öfverklagande af *klockareförslag* är 30 dagar enligt kongl. kungörelsen den 14 oktober 1887, hvaraf synes följa, att *val* till sådan befattning lagligen kan ske, först sedan *förslaget* vunnit laga kraft; men *folkskolelärareförslag* får öfverklagas 30 dagar *efter* förrättadt val.

De anmärkta oegentligheterna skulle emellertid lätt kunna undanrödjas samt reda och klarhet vinnas genom en föreskrift att förutnämnda tjänster, der de äro förenade, skola tillsättas i samma ordning som folkskolelärare-tjenst; och föreslår alltså motionären,

»att Riksdagen behagade för sin del besluta sådant tillägg till § 27 af kongl. stadgan om folkundervisningen den 20 januari 1882, att med lärarebefattning i folkskola *förenad* klockare- (organist- och kyrkosångare-) tjenst må tillsättas i den ordning, som angående tillsättning af sådan lärare-tjenst stadgad är».

Herr *Hammarlund* deremot anser, att det ej blott vore i det fall, att organist- eller klockaretjenst vore *förenad* med folkskolelärarebefattning, som ändring tarfvades i gällande bestämmelser rörande upprättande af förslag, utan att ändring jemväl påkallades i fråga om sättet för upprättande af förslag till klockare- eller organisttjenst, der någondera tjensten ej vore med annan förenad. Något rimligt skäl att numera öfverlemna uppsättandet af dylikt förslag åt kyrkoherde ensam torde nemligen icke kunna förebäras. Det rigtiga syntes vara, att sådant förslag uppgjordes af *kyrkorådet*, likasom att, när organist- eller klockaretjenst vore förenad med folkskolelärarebefattning, förslag till sålunda förenad tjenst uppsattes af *skol- och kyrkoråd gemensamt*.

På grund häraf föreslår motionären,

»att Riksdagen måtte besluta den ändring i kongl. förordningen den 6 december 1878, att förslag till organist-, klockare- eller kyrkosångare-befattning skall upprättas af kyrkorådet, och att, der dylik befattning är förenad med folkskolelärare-tjenst, förslaget upprättas af skol- och kyrkorådet gemensamt.»

Af en jämförelse mellan de båda nu anförda motionerna framgår, huru som de i mer än ett afseende skilja sig ifrån hvarandra. *Dels* går nemligen

herr Hammarlund med sin motion längre än herr Redelius, i det den sistnämnde med sin framställning allenast afser sättet för upprättandet af förslag till förenad folkskolelärare- och klockare- eller organisttjänst, och dels hafva de båda motionärerne, i hvad deras framställning har samma mål, valt olika vägar för uppnåendet af detta mål. Medan nemligen herr Redelius förordar ett tillägg till § 27 i gällande folkskolestadga, enligt hvilket tillägg det skulle tillkomma skolrådet att upprätta förslag till folkskolelärarebefattning, jemväl då sådan befattning är förenad med klockare- eller organist- eller kyrkosångare-tjänst, vill herr Hammarlund, som således icke lemnat frågans kyrkorättsliga sida alldeles ur sigte, förlägga den af honom åsyftade ändringen till en blandadt administrativ-kyrkorättslig författning samt öfverlemnna förslaget uppsättande till gemensamt kyrko- och skolråd.

Hvad först angår frågan om sättet för upprättande af förslag till förenad folkskolelärare- och klockare- eller organisttjänst — utskottet lemnar nemligen å sido kyrkosångarebefattningen, som visserligen finnes omnämnd i administrativa förordningar, men deremot icke utgör föremål för kyrkolagens eller annan kyrkorättslig författnings bestämmande, och hvilken befattning sålunda, der den förekommer, är af en rent kommunal karakter och underkastad församlingens förfogande — tillåter sig utskottet erinra, huru som berörda fråga sedan någon tid tillbaka utgör föremål för lagstiftningsarbeten af förberedande art. Sedan nemligen senaste kyrkomöte i skrifvelse den 19 september 1888 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes gifva bestämmelser derom, huru tillgå skall vid upprättande af förslag och hållande af val till förenad klockare-, organist- och folkskolelärarebefattning, till förenad organist- eller klockare- och folkskolelärarebefattning samt till förenad klockare- och organistbefattning, har Kongl. Maj:t, som den 21 november 1890 uppdragit åt en komité att utarbета förslag till lagbestämmelser, med anledning af framställningar utaf kyrkomötet och Riksdagen, rörande ändringar i kyrkolagen m. m., till nämnda komité öfverlemnat jemväl berörda framställning, och lärer komitén, enligt hvad utskottet försport, redan utarbetat förslag till författning i ämnet, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad herr Hammarlund i sin ofvan berörda motion föreslagit. Då det vid sådant förhållande icke kan vara lämpligt, att Riksdagen redan nu uttalar sig i den föreliggande frågan, föranlåtes utskottet hemställa,

- 1) att herr *Redelius'* och herr *Hammarlunds* motioner, den sistnämndes motion, i hvad densamma afser sättet för

upprättande af förslag till *förenad* folkskolelärare- och klockare- eller organisttjänst, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Hvad härefter angår herr *Hammarlunds* förslag att till kyrkorådet öfverflytta den befogenhet att upprätta förslag till klockare- och organisttjänst, som enligt gällande kyrkolag tillkommer kyrkoherde, finner utskottet samma förslag väl grundadt, och då utskottet, som i fråga om den af motionären jemväl omnämnda kyrkosångarebefattningen hänvisar till hvad utskottet derom redan anfört, tillika anser önskligt, att jemväl förevarande förslag vinner behandling af den komité, som, på sätt utskottet här ofvan haft tillfälle att erinra, för närvarande är sysselsatt med arbeten inom kyrkolagstiftningens område, har utskottet ansett frågan böra medelst en skrifvelse öfverlemnas till Kongl. Maj:t, som icke lärer underlåta att hänskjuta densamma till berörda komités handläggning.

Utskottet hemställer alltså,

2) att Riksdagen, i anledning af herr *Hammarlunds* motion, så vidt den samma afser sättet för upprättandet af förslag till klockare- eller organistbefattning, ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huru vida icke dylikt förslag må af kyrkoråd upprättas, och derefter för Riksdagen framlägga proposition i ämnet.

Stockholm den 26 februari 1892.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.
